

Nr 168.

Av herr **Hagman m. fl.**, om höjning av anslaget till gödselvårdsanläggningar.

I statsverkspropositionen, nionde huvudtiteln, föreslår Kungl. Maj:ts riksdagen anvisa ett reservationsanslag å 350,000 kronor för utlämnande av bidrag till gödselvårdsanläggningar.

För vartdera av budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 har riksdagen anvisat anslag å 700,000 kronor för utlämnande av sådana bidrag. Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle anslaget ifråga alltså nedskäras till hälften. Såsom skäl härför anföres, att detta anslag, varmed är förknippat syftet att genom skapandet av nya arbetstillfällen bekämpa arbetslösheten, visat sig icke hava större betydelse i detta hänseende.

Anläggningar för ett rationellt tillvaratagande av den naturliga gödseln äro måhända icke ägnade att skapa nya arbetstillfällen i samma utsträckning som vissa andra företag t. ex. täckdikningar. Ifrågavarande verksamhets betydelse härutinnan bör emellertid härför icke underskattas. Enligt till lantbruksstyrelsen inkomna arbetsrapporter ha intill den 31 december 1934 vid utförande av 3,068 stycken färdigställda gödselvårdsanläggningar, vartill statsbidrag beviljats, utförts 234,419 stycken dagsverken. Företagna stickprov utvisa att det allmännas kostnader för varje sålunda utfört dagsverke uppgår till i medeltal 2 å 3 kronor. Statens kostnader för vid denna verksamhet utfört arbete ställer sig sålunda avsevärt billigare än för flertalet andra arbeten. Att endast en del av vid dessa företag sysselsatta personer, förut varit arbetslösa, har mindre betydelse. Hade här ifrågavarande företag icke kommit till utförande, skulle måhända ett stort antal av dessa arbetare *blivit* arbetslösa.

Till ovan angivna, för gödselvårdsanläggningar direkt utförda dagsverken, får emellertid läggas ett icke obetydligt antal dagsverken, som indirekt utförts för samma företag, men vilka icke redovisats i de till lantbruksstyrelsen ingivna rapporterna, nämligen sådana arbeten som slagning av makadam m. m. samt de arbeten som falla på de för anläggningarna nödvändiga fabriksvarorna cement och järn.

Gödselvårdsanläggningarnas utan jämförelse största betydelse ligger emellertid däruti, att desamma möjliggöra ett rationellt tillvaratagande av de i den naturliga gödseln ingående växtnäringssämnen, vilket för jordbruket har en synnerligen stor betydelse i ekonomiskt hänseende.

Uti underdåniga skrivelser hava 11 stycken hushållningssällskap fäst Kungl. Maj:ts uppmärksamhet härpå samt vitsordat, att intresset för an-

ordnande av rationell gödselvård är stort bland jordbrukarna. Från samtliga dessa hushållningssällskap har även framhållits, att det under budgetåren 1933/1934—1934/1935 anvisade anslaget varit otillräckligt. Enligt från olika håll inkomna meddelanden har flerstädes endast en tredjedel till hälften utav till respektive hushållningssällskap inkomna ansökningar kunnat bifallas och för dessa hava en ej obetydlig reducering av bidragsbeloppets storlek måst företagas.

Enligt oss lämnade uppgifter inkommo till lantbruksstyrelsen under eftersommaren och hösten föregående år framställningar om statsbidrag till gödselvärdsanläggningar å sammanlagt 1,647,337 kronor. På grund av sålunda inkomna ansökningar beviljade Kungl. Maj:t bidrag å sammanlagt 585,000 kronor. Utav det av föregående års riksdag anvisade anslaget återstå följaktligen 115,000 kronor. Framställningar om tilldelning av medel ur sålunda återstående del av anslaget hade enligt uppgift den 15 januari d. å. ingivits från 15 stycken hushållningssällskap, vilka anmält, att ansökningar hos dem lågo inne å sammanlagt 488,608 kronor. Från 11 hushållningssällskap hade ansökningar om tilldelning av bidrag ännu icke inkommit, men väntades inkomma inom den närmaste tiden. Att det anvisade anslaget varit i hög grad otillräckligt torde sålunda vara tydligt.

En bidragande orsak till att efterfrågan å statsbidrag till här ifrågasvarande företag varit så stor, torde vara att söka däri, att utlämnande av s. k. premielån i samband med premiering av mindre jordbruk varit inställd de två senaste åren. Dessa premielån utlämnades nämligen i stor omfattning till gödselvärdsanläggningar.

Då till följd av hushållningssällskapens kungörelser angående möjligheten att erhålla statsbidrag till här angivna företag hos lantmännen väckt förhoppningar om erhållande av dylika bidrag, vore det givetvis mycket beklagligt, om icke sådana bidrag i nöjaktig omfattning kunde beviljas. Kan så icke ske blir otvivelaktigt följd den, att företagen på grund av ekonomiska förhållanden icke kunna komma till utförande.

Hushållningssällskapen hava i sina ovan omnämnda underdåniga framställningar hemställt om ett anslag för nästa budgetår å 1,500,000 kronor. Detta anslagsbelopp torde enligt vad förut anförts icke kunna anses vara för högt tilltaget. På grund av det statsfinansiella läget anse vi emellertid att en nedskärning av det i och för sig behövliga anslaget likväl kan försvaras. Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 27 augusti 1934 anført, att till följd av statsfinansiella förhållanden ett anslagsbelopp för budgetåret 1935/1936 å 800,000 kronor bör anvisas. För vår del anse vi det av lantbruksstyrelsen sålunda föreslagna bidragsbeloppet vara det minsta, som under nuvarande förhållanden bör utgå till ifrågasvarande ändamål.

Under återropande av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1935/1936 till statsbidrag till gödselvårdsanläggningar anvisa i stället för äskade 350,000 kronor ett reservationsanslag å 800,000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1935.

<i>Josef Hagman.</i>	<i>Arthur Gustafson</i> i Kasenberg.	<i>Nils Persson.</i>
<i>Ewald Lindmark.</i>	<i>T. V. Lundell.</i>	<i>Birger Petersson.</i>
<i>P. S. Hedlund.</i>	<i>T. G. v. Seth.</i>	<i>Ernst V. Olsson,</i> Staxäng.
<i>Frans Hansson.</i>	<i>Gust. Svedman.</i>	<i>Eric Hansson.</i>
<i>Sven Olsson,</i> Rimforsa.		<i>David Larsson.</i>
